

5. Saalis

Kuinka monta hirveä on Teidän seudullanne vuosittain voitu kaataa? Kuinka monta hirveä ja mitä lajia on Teidän paikkakunnallanne viime vuosien aikana saatu kaataa? Teurastettiinkö hirvi jo metsässä vai kuljetettiin se johonkin erityiseen paikkaan? Minne? Miten kuljetus tapahtui entisaikaan ja miten nykyään? Kuka suoritti teurastuksen ja miten se tapahtui? Miten lihat paloitettiin? Mitkä osat otettiin talteen? Mitä lopuille tehtiin? Mitkä ovat parhaat palat? Miten saalis jaettiin ajoon osallistuneiden kesken? Kuka sai sarvet, jos hirvellä oli sellaiset? Millaisia metsästyksen voitonmerkkejä Teidän paikkakunnallanne on valmistettu? Kuka ne teki? Missä niitä kotona säilytettiin? Saiko maanomistaja erityisen osan saaliista? Oliko ajomiehilläkin osuus saaliiseen? Nautittiinko heti metsästyksen jälkeen yhteinen juhla-ateria vai pidettiinkö jokin muu yhteinen juhla? Mitä silloin oli tapana syödä ja minne kokoonnuttiin syömään? Miten hirven lihaa on Teidän paikkakunnallanne säilytetty? Miten se tapahtui ennen ja miten se tapahtuu nykyään? Milloin pakastimet on otettu käyttöön? Mitä erityisiä ruokia hirvenlihasta on tapana valmistaa? Mitä erityisiä hirvuruokia on valmistettu? Tunnetteko joitakin erityisiä ruokaohjeita? Käytettiinkö myös veri ja sisälmykset? Miten entisaikaan ja miten nykyään? Mitä tehtiin hirvennahoilta? Mihin ne on käytetty? Millaiset nahat olivat parhaat? Onko hirvenmetsästyksellä yleensä ollut taloudellista merkitystä Teidän paikkakunnallanne ja millainen merkitys sillä on nykyään?

6. Metsästysseurat ja riistanhoito

Onko Teidän seudullanne toiminut metsästysseura tai -seuroja? Mikä tai mitkä ja milloin ne on perustettu? Millaisia toimintamuotoja niillä on ollut? Onko metsästysseura harjoittanut myös hirvenmetsästystä? Millä tavoin seura on vaikuttanut hirvenmetsästyksen ja niihin seurueisiin, joita paikkakunnalle on perustettu hirvenmetsästystä varten? Onko hirvenmetsästysseurueella ollut yhteyksiä paikalliseen metsästysseuraan? Onko ampu-miskokeita järjestetty hirvenmetsästystä varten? Mistä lähtien? Missä ja miten sellaisia on järjestetty? Millaiset määräykset ovat koskeneet koetta? Mistä lähtien Teidän paikkakunnallanne on harjoitettu varsinaista riistanhoitoa? Onko erityisiä riistanhoitoyhdistyksiä perustettu? Minkä nimisiä ja million ne on perustettu? Millaista työtä riistanhoidon puolesta on tehty Teidän paikkakunnallanne? Miten asianlaita on nykyään? Satutteko tietämään, mistä saa tietoja paikallisten metsästysseurojen ja riistanhoitoyhdistysten historiasta? Kenen puoleen voi kääntyä? (Mainitkaa, jos mahdollista, nimi ja osoite.)

Mikäli Teillä on hirvenmetsästyksen liittyviä valokuvia, lainaisimme niitä mielellämme kopioitaviksi. Kopioinnin jälkeen palautamme alkuperäiskappaleet Teille.

Kuva: Hirvenmetsästystä vuonna 1901 itäisellä Uudellamaalla. Åbo Akademin kuvakokoelmat.

**ETNOLOGIAN
LAITOS
ÅBO AKADEMI**

KYSELY Nr 56

HIRVENMETSÄSTYS

HIRVENMETSÄSTYS

1. Hirvet ja metsästysmaat

Onko Teidän seudullanne ollut paljon hirviä? Mihin aikaan vuodesta ja missä niillä on tapana liikkua? Onko niiden lukumäärä lisääntynyt vai vähentynyt Teidän aikananne? Onko Teidän seudullanne käyty hirvimetsällä joka vuosi vai onko välillä ollut taukoja? Milloin hirvenmetsästys on Teidän seudullanne alkanut? Milloin metsästettiin viimeksi? Onko metsälle lähdetty kokonaisina metsästysseurueina vai yksittäisesti? Onko koiria käytetty apuna? Millaisia koiria? Millä alueilla on Teidän paikkakunnallanne saanut hirviä metsästää? Kuka omisti (omistaa) metsästysmaat? Kuuluvatko kaikki maanomistajat seurueeseen? Onko metsästysmaita vuokrattu? Missä muodossa vuokra maksettiin? Metsästettiinkö joka vuosi samoilla mailla vai vaihtuivatko alueet vuosittain? Mikä aika vuodesta on Teidän paikkakunnallanne parasta hirvenmetsästysaikaa?

2. Pyyntivälineet ja varusteet

Millaisia aseita on Teidän paikkakunnallanne käytetty hirvenmetsästyksessä? Ovatko ne Teidän aikananne muuttuneet? Käytetäänkö kiikaritähelmiä? Milloin ensimmäinen kiikaritähde tuli käyttöön Teidän seudullanne? Miten patruunat ovat muuttuneet? Millaisia ampumatarvikkeita käytetään nykyään? Onko hirvenmetsästyksessä käytetty suksia? Käytetäänkö maastokulkuneuvoja? Kertokaa, miten muut varusteet ovat muuttuneet Teidän aikananne? Miten metsästäjän puku on muuttunut? Milloin erityiset lakit ja liivit on otettu käyttöön? Miltä lakit ovat näyttäneet? Ovatko ajomiehet varustautuneet jollain erityisellä tavalla? Miten? Miten koiria on käytetty hirvenmetsästyksessä? Onko käytetty erityisiä koulutettuja "hirvikoiria"? Millaisia?

3. Metsästysseurueet

Onko Teidän paikkakunnallanne ollut useita metsästysseurueita? Onko niillä omat erityiset nimensä? Keistä metsästysseurue koostuu (koostui)? Kuinka monta jäsentä seurueessa on ja mitä tehtäviä heille siinä kuuluu? Vaihtuivatko jäsenet vuosittain? Miten? Onko seurueeseen kuulunut naisjäseniä? Mitä vaatimuksia on asetettu seurueeseen kuuluvalla jäsenelle? Voiko seurueeseen kuulua metsästäjiä muilta paikkakunnilta? Saattoiko syntyä kiistoja metsästysseurueen ja yksittäisesti metsästävien välillä? Olivatko seurueen kaikki jäsenet samanarvoisia, vai oliko esim. maanomistajilla erityisiä oikeuksia? Oliko metsästysseurue, joka ajoi hirveä, sama kuin

muutakin riistaa (kettua, jänistä, peuraa) pyydettyäessä? Kuka oli hirvimetsästysseurueen johtaja? Miten johtaja valittiin ja millaisia ominaisuuksia hänellä kuuluu olla? Nimitettiinkö johtajaa jotenkin erityisesti? Kuuluiko seurueeseen muita sellaisia, joilla oli luottamustehtäviä? Keiden henkilöiden oli tapana kuulua ajomiehiin? Kuuluvatko ajomiehetkin seurueeseen? Oliko ajomiehet tapana palkata? Miten? Miten usein metsästysseurueella on (oli) kokouksia? Missä kokoukset pidetään? Kuvaillakaa metsästysseurueen kokouksen kulkua. Millaisia asioita metsästysseurue käsittelee? Onko seurueella erityiset säännöt? Pidetäänkö kokouksissa pöytäkirjaa? Missä näitä pöytäkirjoja säilytetään? Onko vanhoja pöytäkirjoja jäljellä? Missä? Tehtiinkö kirjallisia sopimuksia ajosta tai saaliin jaosta? Onko seurueelle maksettu jäsenmaksua? Ovatko jäsenet antaneet metsästysseurueelle muita varoja? Mihin tarkoituksiin? Mitä tuloja seurueella saattoi olla? Onko Teidän seudullanne ollut yhteistyötä eri metsästysseurueiden välillä? Onko seurueen jäsenille järjestetty erityisiä juhlia? Olivatko ajomiehet myös mukana? Saivatko muutkin osallistua juhlaan? Miten sellaisia juhlia kutsutaan? Milloin ja missä niitä on ollut tapana pitää? Onko niissä tarjottu erityisiä juhlaruokia? Kuka ne on valmistanut? Millaisia hirviruokia tarjottiin? Kertokaa lyhyesti tällaisesta juhlasta.

4. Metsästäjä ja metsästys

Miten kuvailisitte taitavaa hirvenmetsästäjää? Millaisia ominaisuuksia hänellä tulee olla? Onko Teidän paikkakunnallanne ollut joitakin kuuluisia hirvenkaatajia? Kertokaa, mitä tiedätte heistä. Kertokaa lyhyesti, miten hirvenkaato Teidän paikkakunnallanne tapahtui. Oliko metsästysseurueella joitakin erityisiä sääntöjä (metsästyslain ja asetusten lisäksi), joita noudatettiin vuodesta toiseen? Millaisia? Kaadettiinkö mahdollisimman monta hirveä vai oliko jokaiselle päivälle kiintiö? Kokoonnuttiin jo ennen metsästystä? Mihin paikkaan kokoonnuttiin ennen varsinaista ajoa? Kokoonnutuivatko ajomiehetkin samaan paikkaan? Oliko kokoontumispaikka joka vuosi sama vai vaihteliko se metsästysmaiden mukaan? Kuka antoi ohjeet ennen ajoa? Millaisista asioista sovittiin? Minne ampujat sijoitettiin? (Piirtäkää mielellään yksinkertainen luonnos.) Onko hirvenmetsästyksen yhteydessä käytetty vahtitornia tai telineitä? Miten vanhoja nämä tornit ovat Teidän paikkakunnallanne? Oliko ajon ja metsästyksen aikana sovittu erityisistä merkeistä? Millaisia merkkejä metsästyksen aikana esiintyi? Käytettiinkö metsästystorvea? Miten sai tietää, että hirvi oli kaadettu? Pidettiinkö metsästyksen tai ajon aikana taukoja? Mihin tarkoitukseen taukoja pidettiin? Miten pitkään ajoa voitiin jatkaa? Milloin ja miten se lopetettiin? Miten kauan ajo yleensä kesti? Minne kokoonnuttiin ajon jälkeen?